

دهه اول ذی الحجه؛ زمانی برای تجدید عهد با خداوند

هر سال با فرارسیدن دهه اول ماه ذی الحجه از تقویم هجری قمری، مسلمانان در سراسر جهان، خود را برای رنگ خدا گرفتن در این ایام پرمعنویت و باشکوه آماده می کنند.

این دهه که علاوه بر هم زمانی با روزگار حضرت موسی^(ع) و دعوت ابراهیم خلیل^(ع)... به مکه معظمه، شامل ایام متبرکی چون وقوف در عرفات و عید قربان است. لحظاتی استثنایی برای عبادت و نیایش دارد.

در بیانات پرنوری، پیامبر گرامی اسلام^(ص) به ما یادآوری می کنند که هیچ ایامی مانند دهه اول ماه ذی الحجه برای عبادت در نزد خداوند محبوب نیست. درواقع ارزش این ایام، فرصتی است که در آن زندگان، نهایت توان خود را برای نزدیکی به خالق خود به کار می گیرند. میقات موسوی و تقرب حضرت موسی^(ع) در چهل شب - درواقع با سی شب اول و ۱۰ شب دیگر که خداوند تمدید کرد- نشان از عدد کمال و ظرفیت های هدایت و اسرار رشد معنوی دارد. در نظر گرفتن داستان حضرت موسی^(ع) که در قرآن به آن پرداخته شده است، می توانیم از میقات ویژه ایشان، الهام بگیریم. حضرت موسی^(ع) در تنهایی و انزوا، در کنار کوه طور با خداوند مکالمه کرد و برای مدت چهل روز و شب در معرض این معنویت و ترکیه قرار گرفت. این داستان می تواند برای ما الگویی برای اندیشیدن و تفکر عمیق در رابطه با خودمان و رابطه مان با خداوند باشد که یکی از سرفصل های مهم همین چله های معنوی و دستورالعمل هایی است که در این زمینه در معارف دینی ما وجود دارد. در سنت اسلامی، میقات به زمان و مکان معین برای ارتباط با خداوند اشاره می کند و تجربه ای است که هر فرد می تواند با استفاده از دعا و عبادت، به مقام قرب خداوند دست یابد. در کنار اهمیت میقات حضرت موسی^(ع)، داستان حضرت ابراهیم^(ع) و دعوت او به خانه خداوند نیز حائز اهمیت است. این دعوت که با تکیه بر ایمان و توکل به اراده الهی انجام شد، ماهیت فرامرزی و جهان گیر حج و توحید در اسلام را نشان می دهد. همه مسلمانانی که در ادای مناسک حج شرکت می کنند، د واقع در حال پاسخ به همان دعوت ابراهیم^(ع) هستند که از طریق الهام الهی به همه عالمیان رسیده است. میهمانی خداوند که در ذی الحجه آغاز می شود، الهام بخش و آکنده از برکت الهی است. حجاج با «لیک» گفتن به مناسک حج، درواقع جواب همان صدای دعوت ابراهیم خلیل... را می دهند. این لیبیک گویی، گواه عدم تعلق و حضور تمام و کمال در محضر خداوند است. نماز مخصوص این دهه که میان مغرب و عشا خوانده می شود، فرصتی است برای تجدید بندگی و خلوص میان بنده و مولای خود و به خصوص در اولین جمعه این دهه که شب میقات حضرت موسی^(ع) نیز محسوب می شود، خواندن این نماز با آیاتی که به ترکیه و کمال معنوی اشاره می کند، این فضای خاص و نورانی را ایجاد می کند. درحالی که روزهای دهه اول ذی الحجه، فرصت هایی بی نظیر برای عبادت و نزدیکی به خالق هستند، پرداختن به این مناسک و تجدید عهد با ایمان، می تواند تحولات عمیقی در روح و جسم انسان به وجود آورد. این دوره از سال، زمانی برای تأمل و حرکت به سوی خداوند است که باید از هر فرصتی برای قدرشناسی و بهره مندی از برکات آن استفاده کرد. سنت های عظیم این ایام، برگرفته از داستان های پیامبران، ما را به سوی یکدلی و اتحاد بیشتر در جهت اراده الهی رهنمون می کنند. کاش ما هم در این دهه مبارک، با پذیرش دعوت خداوند برای وارد شدن به این مهمانی روحانی، خویشتر را برای نیل به مقامات بالاتری از تقوا و خودآگاهی آراسته کنیم و به عبادت و توکلی پایدارتر نائل آییم. شاید در این میان، هریک از ما بتوانیم به میقاتی خصوصی و معنادار با خدای خود دست یابیم و در این جهان پرتلاطم، لحظه هایی از سکون و آرامش واقعی را تجربه کنیم..

برگرفته از خطبه های نماز جمعه مشهد

تنظیم: حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

اشارات

مروری بر فضیلت روز عرفه و اعمال آن

روزی برای بخشیده شدن

ریحانه عامل نیک؛ برای اینکه بگوییم به سعادت رسیده ایم، معیارهای زیادی را می توان برشمرد. اما همیشه ما انسان ها نیستیم که می توانیم مشمول سعادت شویم؛ روزها و ماه ها و حتی مکان ها و اشیا هم می توانند سعادت مند شوند؛ مثل سعداتی که شامل حال صحرای عرفات شد در روز ۹ ذی الحجه. براساس روایات، بسیاری افراد این روز را روزی ویژه برای بخشایش گناهان و استجابت دعا معرفی کرده اند. در ادامه درباره این روز و فضیلت و اعمال آن بیشتر خواهیم نوشت.

- برخی اعمال شب و روز عرفه
- احیا و نماز و عبادت در شب عرفه
- دعا و مناجات در شب عرفه که گفته شده است برآورده می شود.
- زیارت امام حسین^(ع) در شب عرفه.
- غسل و طهارت.
- روزه؛ شیخ قمعی در مصباح بیان کرده است: مستحب است اگر سبب ضعف و مانع از دعا و مناجات نشود.
- نماز؛ بعد از نماز عصر پیش از آنکه مشغول به خواندن دعا های عرفه شوید، در زیر آسمان دو رکعت نماز به جا آورید و نزد حق تعالی به گناهان خود اعتراف و اقرار کنید تا به ثواب عرفات رستگار شوید و گناهانتان آمرزیده شود. پس چون وقت غروب شد، زیر آسمان بروید و نماز ظهر و عصر را با رکوع و سجود نیکو به عمل آورید و چون فارغ شوید، دو رکعت نماز اقامه کنید. در رکعت اول بعد از حمد، توحید و در رکعت دوم بعد از حمد، قل یا ایها الکافرون خوانده شود و بعد از آن چهار رکعت نماز بخوانید که در هر رکعت بعد از حمد، توحید پنجاه مرتبه بخوانید و این نماز، همان نماز حضرت امیرالمؤمنین^(ع) است.
- قرائت دعای عرفه امام حسین^(ع)؛ که بهتر است بعد از نماز عصر باشد.
- قرائت دعای عرفه امام سجاد^(ع)؛ که در صحیفه سجاده به موجود است.
- زیارت امام حسین^(ع) در روز عرفه.
- زیارت حضرت ابوالفضل العباس^(ع) در روز عرفه.
- اعترا ف و اقرار به گناهان.
- خواندن نماز حضرت امیرالمؤمنین^(ع).
- خواندن دعای عشرات.

- خواندن صلوات رسول خدا^(ص)؛ «سُبْحَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْأَرْضِ حُكْمُهُ سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْقُبُورِ ...».
- پس از آن ۱۰۰ مرتبه بگوید: سُبْحَانَ... وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا... وَالْأَكْبَرُ
- سوره توحید صد مرتبه و آیه الکرسی صد مرتبه و صلوات و بعد از آن به ترتیب ده مرتبه، لَا إِلَهَ إِلَّا... وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْخِمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.
- ده مرتبه: اَسْتَغْفِرُ... الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَ تَوَكَّلْ عَلَيْهِ، آمزش خواهیم از خدایی که معبود بحق جز او نیست که زنده و پاینده است و به سوش توبه کنم. ده مرتبه: یا... ای خدا.
- ده مرتبه: یا رَحْمَنُ، ای بخشنیده.
- ده مرتبه: «یا رَحِيمُ» ای مهربان.
- ده مرتبه: «یا بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، ای آفریننده آسمان ها و زمین، ای صاحب جلالت و بزرگواری».
- ده مرتبه: «یا حَيُّ یا قَيُّومُ، ای زنده و پاینده».
- ده مرتبه: «یا خَافِ يا مَتَّانُ، ای بخشنده نعمت دهنده».
- ده مرتبه: «یا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ای که نیست معبود بحق جز ذات مقدس!».
- ده مرتبه: آمین آمین.
- سینس بگوید: «اللَّهُمَّ أَنْتَ أَسْأَلُكَ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ خَبَلِ الْوَرِيدِ....».
- صلوات حضرت امام صادق^(ع)؛ اللَّهُمَّ يَا جَوْدَ مَنْ أَعْطَى وَ يَا خَيْرَ خَوَانِدِن دَعَايَ أَمْ دَاوُدَ.

در گفت وگو با مدرس درس خارج فقه و اصول حوزه علمیه خراسان بررسی شد

عید قربان فرصتی برای کمال

آمنه مستقیمی در فرهنگ دینی ما هستند روزهایی عظیم الشان و تاریخ ساز که «عید» نام گرفته اند و اعمال و آداب و فلسفه خاص خود را دارند. با کمی تأمل در اقیانوسی از معنا و عظمت آن ها متوجه می شویم که حتی چشیدن قطره ای از آن، می تواند زندگی ما را متحول و حالمان را احسن الحال کند؛ مثل عید قربان که درباره آن با حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا باقری کیا، مدرس درس خارج فقه و اصول حوزه علمیه خراسان و خطیب مذهبی، گفت وگو کرده ایم.

گفت وگو

عید قربان

بلای مبین

خداوند متعال با این رؤیای صادقه، درصدد آزمون ابراهیم^(ع) است و لذا قرآن از آن به بلای مبین یاد می کند: «إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ» (صافات، ۱۰۶). فلسفه آفرینش برای انبیا، خصوصا، و برای همه، عموما، کمال است و خدا انسان را برای تکامل آفریده است و این جنبه تکاملی در انبیا قوت بیشتری دارد. از راه های رسیدن به این تکامل، ابتلا و آزمون های الهی است. در قرآن کریم ۶۹ مرتبه و در ۲۵ سوره، نام حضرت ابراهیم^(ع) با عظمت آمده است اما در آیه ۱۲۴ سوره بقره به صراحت از ابتلای او یاد کرده، می فرماید: «وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا» یعنی بعد از همه این ابتلائات، مقام امامت به وی عطا شد.

حجت الاسلام والمسلمین باقری کیا: عید قربان در فرهنگ دینی ما به عنوان یک مسلمان، یکی از اعیاد بزرگ اسلامی است و فلسفه نام گذاری آن، بستری است که این روز برای قرب به درگاه خدای متعال فراهم کرده است

نماز عید؛ صدای رسای اسلام سیاسی

از دیگر بسترهای قرب الهی در عید قربان، نماز عید است که همچون نماز جمعه خوانده می شود، با این تفاوت که خطبه های آن بعد از نماز ابراد می شود. در خطبه اول از عبادت و تقوا و روحیه توحید و خدایرستی سخن گفته می شود و در خطبه دوم به سیاست و مسائل روز پرداخته می شود تا بدانیم دین ما از سیاست جدا نیست و با آن پیوندی عمیق دارد. از امام رضا^(ع) روایت است که فرمودند: «روز عید، عید قرار داده شده است تا مردم در آن روز گرد هم آیند. نعمت های خدا را ستایش گویند. آن روز، روز دادن زکات، روز تضرع و زاری و روزی است که خوردن و نوشیدن حلال است» (وسائل الشیعه، ص ۱۴۱، روایت ۴).

روشنا

از زبان بر حذر باشید؛ زیرا زبان تبری است که خطا می رود، (غرر الحکم، حدیث ۲۵۷۸).

امام علی^(ع)؛

إِحْذَرُوا اللِّسَانَ فَإِنَّهُ سَهْمٌ يُخْطِئُ.

بیزاری؛ آغازی برای پیوستن

اما این بیزاری، نشانه نفرتی کور نیست. این برائت، پاک کننده دل است؛ چون تادل از باطل خالی نشود، جایی برای نور حق نمی ماند. تبری، پیش نیاز تولی است. کسی که با ریشه های ظلم کنار آمده است، نمی تواند عاشق حسین^(ع) باشد. کسی که با سکوت دیروز و امروز با ظالمان پوشیده در لباس دین، با قدرت طلبانی که حقیقت را ذبح کرده اند، مسامحه دارد، چگونه از حسین دم می زند؟ این عبارت، تلنگری است به ما، آیا ما هم در

مسعود فرشته پورا در راه شناخت و محبت دیگری، گاهی ابتدا باید مرز کشید. باید روشن کرد که کجای تاریخ ایستاده ای. امروز می خواهیم در این میقات، از عهد صحبت کنیم؛ چرا که زیارت عاشورا فقط روضه نیست، بیمان است؛ پیمانی از جنس تولی و تبری و این قرار، آغاز تبری است؛ مرکزی ای مقدس؛ «وَأَنزِلْ إِلَى... إِلَى رَسُولِهِ، مَنَئِنُ أَشْنَىٰ أَشْأْنَ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَیْكُمْ، خود را بیزار می دانم به درگاه خدا و پیامبر، از آنان که بنیان ظلم بر شما را گذاشتند،» حسین^(ع). قربانی ظلمی شد که سال ها پیش از عاشورا پایه ریزی شده

میقات

روز چهارم

زندگی مان ظلمی را پایه ریزی کرده ایم؟ آیا در برابر ظلم سکوت کرده ایم یا از آن تبری جسته ایم؟ اگر بیزاری در دل داریم، باید در رفتار ما نیز دیده شود. در موضع گیری، در شجاعت گفتن حق، در پرهیز از همکاری با باطل، حتی اگر لباس عدالت پوشیده باشد. بیزاری واقعی، با سکوت همراه نیست؛ درونی نمی ماند. راه می افتد، صدا می شود، تغییر می سازد. بیایید امروز با خودمان صادق باشیم؛ واقعا طرف چه کسی هستیم؟ واگر قلبمان بیزار است از ظلم، بیاییم صدایش را در رفتارمان بلندتر کنیم؛ در زبان، در نگاه، در انتخاب هایمان.